

# KRALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA

UPRAVA ZA ZAŠТИTU

KLASA 46 (2)



INDUSTRIJSKE SVOJINE

IZDAN 15. MARTA 1925.

## PATENTNI SPIS BROJ 2650.

**Pietro Zampa, inžinjer, Milano**

Postupak i aparat za hranjenje sa vodoničnim gasom i vazduhom (eventualno sa vodonikom i kiseonikom) motora sa unutrašnjim sagorevanjem

Prijava od 21 januara 1922.

Važi od 1 novembra 1923.

Ovaj pronaček odnosi se na postupak i aparat namenjen hranjenju motora sa unutrašnjim sagorevanjem sa jednom smešom vodonika i vazduha (u izvesnom slučaju sa smešom vodonika i kiseonika koji imaju eksplozivne osobine odgovarajuće ovim dvama gasovima, pošto su izgoreli pre nego što su stavljeni u uzajamnu kombinaciju)

Rčeni postupak sastoji se u glavnom u tome, da učini da dodje u cev usisavanje motora smeša ova dva gasa koji su predhodno dozirani u potrebnim srazmerama.

Aparat je sastavljen u glavnom iz jedne komore za mešanje ovih dvaju gasova u koju oni dolaze u potrebnim srazmerama da bi im se dozvolio neposredan prelaz u cev sisanja motora na kraju koje oni prelaze u eksplozivnu komoru, gde izgoru uz pripomoć jedne obične svećice za paljenje ili kakvog drugog pogodnog sredstva, da bi se izazvala eksplozija i preneta živa akcija, koja proizlazi na klipovima motora.

Obično, da bi se ostvarila pomenuta pojava, upotrebljavaju se dva gasa, deleći ih pomoću rezervoara u kojima su oni sabijeni u metanjem manometara za automatsku redukciju pritiska izmedju aparata za mešanje i flaša gde se oni nalaze zatvorenim, da bi im se dopustilo da dodju do aparata za mešanje na smanjenom pritisku, koji će moći biti ravan atmosverskom u cilju da se olakša mešanje gasova u aparatu.

Jedna od karakteristika ovog pronačeka leži u tome, što umesto da se upotrebni vodonični

gas sabijen, služimo se jednim aparatom ili gazogenom u koji se stavi jedna određena količina hemijskoz produkta poznatog pod imenom „kalciijmov hidrir“ koji, kad ga stavimo u dodir sa vodom razvija vodonik a kao ostatak dobijamo kalciijum hidrat; upotreba rečenoz aparata čini izlišnim prenos flaša sa zajedničkim sabijenim gasovima; sem toga izuzimaju se takodje manometri određeni za smanjivanje pritiska.

U prilženim načrtima koji predstavljaju, primera radi, nekoliko oblika izvodjenja ovog pronačeka,

Sl. 1 predstavlja delimičan srednji presek prvog oblika izvodjenja;

Sl. 1 bis je izgled uzdužnog preseka uvećan, po liniji h-h slike 1;

Sl. 2 je izgled srednjeg uzdužnog preseka drugog oblika pronačeka;

Sl. 3 je izgled u preseku po liniji u-u slike 2;

Sl. 4 predstavlja presek po liniji z-z slike 3;

Sl. 5 je izgled srednjeg vertikalnog preseka trećeg oblika izvodjenja;

Sl. 6 je delimičan ortogonalni spoljni izgled rasporeda prema sl. 5;

Sl. 7 je izgled srednjeg vertikalnog preseka četvrtog oblika izvodjenja pronačeka;

Sl. 8 je delimičan spoljni izgled u ortogonalnom položaju prema sl. 7;

Sl. 9 je izgled u uzdužnom preseku aparata za proizvodjenje vodonika;

Sl. 10 je izgled u preseku po liniji s-s slike 9.

U različitim slikama isti znaci za uput označavaju iste delove ili slične delove.

Aparat prema slikama 1 i 1 bis, sastavljen je uglavnom iz jedne cevi 1, otvorene na jednom kraju, koji ima jednu ploču 2 za spajanje gorepomenute cevi sa cevi za sisanje motora.

Cev 1 zatvorena je na drugom kraju poklopcom 3, koji je zašrafljen ili utvrđen na neki drugi prigodan način i koji nosi prozor 4. Na tome poklopcu nameštena je u istom smislu ose šipka 5, na čijem je spoljnjem kraju utvrđena poluga ili ručica 6, dok je na unutrašnjem kraju utvrđen jedan koturić 7. U jednoj tačci 8 periferije drži se na stožeru jedna poluga 16 sa dva kraka. Slobodan kraj kraka 8' vezan je zglobom na kraju osovine 9, koja prolazi kroz cev 1 u smislu prečnika, prolazeći kroz zapušać 10', koji je učvršćen na zidu cevi 1. Drugi kraj te šipke 9 spojen je sa kupastim poklopcom 12, čiji oblik odgovara sedištu 11 primjenjenom na zapušaću 10 ušrađenom kroz cev 1 na mestu suprotnom onome, gde se nalazi lokalizovan zapušać 10'. Ovaj zapušać 10 produžuje se prema spoljašnjoj strani cevi, ima osovinsku rupu 13, u kojoj je nameštena igla 15 snabdevena uzdužnim pukotinama 14, i koja sastavlja produženje poklopa 12.

Aparat funkcioniše na način, koji ćemo opisati dole.

Vodonik, proizlazeći iz cevi, spojene sa zapušaćem 10, ulazi u cev 1 kroz rupu 13 zapušaća 10, dok ga konduktor motora stavi u pokret pomoću pogodne transmisije spojene na kraju kraka 8" poluge 16, tako da podigne šipku 9 i s njom poklopac 12. U isto vreme sprovodnik, posredstvom transmisije, spojene na kraju 6' male poluge 6 staviće u pokret šipku 5 okrećući je koturićem 7, otkrivajući malo po malo i, u odnosu sa količinom vodonika, primjenog u cev 1, prozor 4, da bi dozvolio ulazak vazduha ili kiseonika, potrebnog da popuni smešu.

Tip aparata prema sl. 2, 3 i 4 sastavljen je u glavnome iz cevi 1 u obliku T, čiji krak 1', nosi ploču 2 za spajanje sa cevi za sisanje motora. Na ovoj cevi 1 ima ploču 17', čiji krak 17" prolazi kroz poklopac 3 ušratljiv ili zgodno učvršćen na jednom od krajeva cevi. Na kraku 17" urezan je uvrtnji, da bi se za njega mogla ušratiti matica 18. Uvijena opruga 19, obavijena oko kraka 17" služi da održi poklopac 17' prislonjen na svoje sedište. Matica 18 služi da reguliše jačinu opruge 19. Kroz zid cevi, na onom mestu, između poklopa 17' i poklopca 3 probušene su dve serije prozora 4' i 4"; drugi prozori

4 primjenjeni su na poklopu 3. Drugi kraj cevi 1 sužen je u levak i završava se cilindričnom komorom 20, normalnoj na osovinu cevi 1 i zatvorenoj poklopcem 21. Na donjem delu, tj. na dnu zašrafljen je kraj ploče 23 cilindričnog bloka 22, koji ima osoinske rupe 13', i savija se pod pravim ugлом u jednoj odredjenoj tačci. Ova rupa 13' stvara se prema malom prozoru 24 u obliku kopljastog vrba primjenjenog u čauri 25, koja opkoljava mali cilindrični blok i koja ima na sebi gornju šipku 26, koja izlazi kroz osovinsku rupu poklopa 21. Na toj šipki utvrđena je poluga 16', čiji je kraj 8" vezan za transmisiju pokretanu sprovodnikom. Ova poluga 16' ima pukotinu 28, u koju prodire čivija 27, koju nosi jedan od krajeva spajajuće šipke 29 i čiji je drugi kraj spojen za klizeći prsten 30, koji opkoljava cev 1 prema prozoru 4'. Ovaj prsten zadržan je obično u položaju prestavljenom na naertu (tj. otkrivanje prozora 4') pomoću kružne opruge 32.

Funkcionisanje ovog aparata je sledeće:

Kad se stavi šipka 22', na kojoj je izrađen zavrtanj, malog cilindričnog bloka 22 u vezu sa aparatom za smanjivanje pritiska, iz koga vodonik prolazi pod potrebnim pritiskom, i prolazeći iz kanala 13' kroz prozor sa kopljastim vrhom 24 u cev 1, proćiće kroz dijagram 31, koji ima rupu 31', čiji je cilj, da raspodeli struju vodonika i da na taj način olakša mešanje sa vazduhom, koji dolazi normalno kroz prozore 4' i 4" u istu cev kroz poklopac. Dejstvujući na polugu 16' sprovodnik će okrenuti čauru 25, koja nosi jedan deo više ili manje širok prozor 24 ispred otvora izlaska kanala 13' u mali blok 22 a reguliše tako navalu vodonika u komoru ili cev 1. U isto vreme, pošto šipka 29 ima funkciju tenu vezu sa polugom 16', to iz toga izlazi, da, pokretajući ovu, i prsten 30 će se takodje pomjerati i tako će ući u cev 1 kroz prozore 4' količina vazduha srazmerna vodoniku, koja prolazi kroz prozor 24. Opruge 32 namenjene su da povuku prsten 30 u položaj da zatvori prozore 4'.

Varijanta, predstavljena na sl. 5 i 6 sastavljena je u glavnom iz cevi 1, koja ima na jednom od svojih krajeva ploču 2, za spajanje sa cevi za sisanje motora. Ova cev ima u unutrašnjosti kružno ispunjenje 70, na kom leži kotur 33, u čijem je probušenom centru spojena cev 34, čiji je slobodan kraj zapušen ali ima na svom obimu rupe 60. Ova poslednja cev prolazi kroz dijagram (probušen) od rešetke 31 snabdeven rupama 31', koji je pričvršćen u cevi 1. Cev je zatvorena poklopcem 3, koji je zašrafljen i koji predstavlja u središtu rupu za propuštanje nožice 26 vreda 25 snabdevenog ispunjenjima 35, da

ga nasloni na naslon ili suženje 36 predviđeno u unutrašnjosti cevi. Na taj način sastavljena je, pomoću kotura 33 i pehara 25, komora, koja, pomoću malog prozora u obliku kopljastog vrha može biti u vezi, posle pomeranja poluge 16' učvršćene na nožici 26 pehara, sa izbušenjem 13' spojenim sa kanalom zapušaća 10, koji je u vezi sa cevju za dolazak vodonika (ne predstavljenoj na načrtu). Cev 1 ima prozore 4', koji mogu biti pokrivani i otkriveni pomoću prstena 30, snabdevenog prozorima 30'. Ovaj prsten vezan je za kraj uzengije u obliku U 38, koja je učvršćena na nožici 26 pehara 25 npr. zavrtnjem 39.

Funkcionisanje aparata je sledeće: Ako se okreće poluga 16' tako, da stavi prozor 24 pehara 25 u vezu sa izbušenjem 13', vodonik će moći prodreti u komoru 37 i cev 34 za prolaz kroz rupe 40 na kraju cevi, u komoru 41. Sa peharom 25 okreće se takođe i prsten 30 i prozor 30' koji će malo po malo otkriti prozore 4' cevi 1 dozvoljavajući vazduhu koji potpomaže gorenje (ili kiseoniku) da udje u komoru 42 i da se spoji kroz izbušenja 31' koturica 31 sa vodonikom, koji se nalazi u komori 41' i da se tu pomeša stvarajući eksplozivnu smešu. Uzengija 38 učvršćena je na nožici 26 pehara 25 u takvom položaju, da će, kad je prema izbušenju 13', naruži deo prozora 24, prozor 30' prstena 30 otkriti mali deo prozora 4' cevi 1, dok će prozor 4' imati postupni otvor, koji će se povećavati u odnosu sa većim otvaranjem prozora 24, kad je ovaj prema izbušenju 13'. Iz toga izlazi, da je određivanje količine smeše izvršeno automatski.

Prema varijanti po sl. 7 i 8 predviđen je cilindar 1, u kome je nameštena u istoj osi druga cilindrična cev 42 snabdevena pločama 43, koja se oslanja na naslon ili sužavanje cevi 1 tako, da sastavlja centralnu komoru 69 i prstenastu komoru 41'. Centralna komora u vezi je sa komorom 37', koja ima prozor 4 i završuje se poklopcem 3 cevi 1. Prstenasta komora 41' pomoću kanala 13, probušenog i zapušćenog 10, stoji u vezi sa aparatom, koji daje vodonik. U centru poklopea 3 utvrđen je rukavac na zavrtanj 44, čija matrična ulazi u deo 45 šipke 51, koja prolazi kroz cev u smislu ose. Na toj šipci, a na spoljnoj strani cevi, nameštena je ručica 16, dok je na unutrašnjem kraju namešten koničan poklopac 47, čiji nagib odgovara koničnom nagibu datom unutrašnjim krajevima dveju cevi 1 i 42, tako da pokretajući ručicu 16' možemo regulisati po volji položaj poklopea. Komora 37' koja odgovara prozoru 4 okružena je prstenom 30, koji ima prozor 30', kad se taj prsten okreće, pomerajući ručicu 48, moći će se odkriti više ili manje ili sasvim prozor 4, dozvoljava-

vajući vazduhu da udje više ili manje obilno u komoru 37 ili bolje da spreči ulaz vazduha. U prstenastoj komori 41' rasporedjena su dva prstenasta izbušena dijagrama 49 i 50, dok je u samoj komori 69 namešten dijagram sa rešetkom probušen šipom 51.

Funkcionisanje ovoga aparata vrši se ovako:

Vodonik proizlazeći iz kanala 13 prolazi kroz komoru 41 i prolazeći kroz dijagrame sa rešetkom 49 i 50 dolazi do poklopea 47 zgodno otvorenog, i gde se on meša sa vazduhom koji tu dolazi, pošto je prešao kroz prozor 4 zgodno otvoren, i pošto je prešao iz komore 37 u komoru 69 i kroz izbušenja dijagrama 31. Pri susretu dvaju gasova za mešanje ovo se poslednje izvršuje i kroz spojničku 52 proćiće smeša u cev za sisanje motora 53. Ručice 16' i 48 moći će imati među sobom funkcionu vezu da odrede automatski količinu smeše.

Aparat prema 9 i 10 određen je da služi kao generator vodonika u cilju da se izbaci prenos na automobilima ili drugim prevoznim sredstvima flaša sa gasom, kao i da se izvodi upotreba aparata manometara smanjujuća pritiska. On je sastavljen iz jedne kutije 54 podjeljene u unutrašnjosti na tri dela, pomoću zida 55 i dijagrafme u glavnom horizontalne 56, to jest iz kondenzacione komore A gde se skuplja gas; iz jedne komore B, koja ima razvodnik 59 i komorom je namešten polucilindričan him izbušen 57 u koji se stavi kaliumov hidrir; rečeni razvodnik utvrđen je na aparatu pomoću matrica 58; iz jedne komore ili rezervoara C za vodu, izdvojenog od komore B pomoću dijagrafme 56, koji ima izbušenje i odgovarajući zatvarač na zavrtanj za upuštanje vode i iz jednog otvora za ispršavanje, koji može biti zatvoren zatvaračem na zavrtanj 61, kad voda bude dosegla potreban nivo. Jedna dugačka slavina 62, koja ima izbušenja 63 i kotur za regulisanje i manevr 64 dozvoljava ili sprečava prolaz vode iz komore C u komoru B, koja sadrži razvodnik 59 sa rešetkom 57 za hidrir.

Pad vode na hidrir proizvodi čist vodonik koji prolazi kroz prozore 65 primenjene na pregrade 55 da dodje u komoru kondenzacije A.

Ova komora ima na svom gornjem kraju jedan manometar 66 i jedan poklopac sigurnosti 67, kroz koji vodonik može da izidje kad u komori A vlada pritisak veći od onog koji dozvoljavaju zidovi komore A. Ova komora ima sem toga jednu slavinu 68 koja je u vezi sa poklopcem 10 aparata koji upotrebljavaju gas kao u slici 1 i 8.

Da bi se izbeglo da pritisak gasa skupljenog između površine vodonika i slavine 61 nebi mogao da spreči silazak vode na hidrir na-

mestena je na gornjem delu komore C jedna izbušena cev 69 koja se otvara u komori A tako, da gas koji prolazi kroz A kroz otvore cevi 69 izvršuje svoj pritisak na površinu vode zatvorenu u komori C. Tako se uspostavlja ravnoteža potrebna za pad vode i za dobro funkcionisanje aparata.

Izlišno je da se ponavlja, da će svaki od aparata predstavljenih na slici 1—8 moći funkcionisati sa vodonikom i kiseonikom mesto sa vodonikom i atmosverskim vazduhom. U ovom slučaju će prozori 4' i 4" biti stavljeni u vezu sa rezervoarima ili flašama kiseonika.

Naravno da detalji konstrukcije i raznih tipova aparata mogu se menjati u praktičnoj izradi a da se ne izidje iz okvira pronalaska.

#### PATENTNI ZAHTEVI:

1). Postupak hranjenja motora sa unutrašnjim sagorevanjem naznačen time, što mu se hranjenje vrši smešom vodonika i nekog drugog gasa za sagorevanje — atmosverskog vazduha, kiseonika itd., čineći da ta dva elementa u glavnom sa jednakim pritiskom stignu u jednu komoru gde stupaju u prisnu smešu u cilju da stvore eksplozivnu smesu, koja upravljena kroz cev sisanja, ka komori eksplozije motora sagoreva pomoću svećice za

paljenje jednog poznatog tipa.

2). Aparat za ostvarenje postupka prema zahtevu 1, naznačen cevlu koja je u vezi sa cevlu sisanja motora, u kojoj će cevi dva elementa biti primorana da stvore eksplozivnu smešu dolazeći kroz poklopce čiji organi kretanja imaju funkciju tesnu vezu recipročnu u cilju da se dobije jedno odredjivanje količine smeše pravilno i automatično.

3). Postupak za proizvodnju kiseonika za hranjenje motora prevoznih sredstava — automobila, hranjenih kao u zahtevima 1 i 2, naznačen time što se upotrebljava svojstvo kalcijskog hidrida za razvijanje gasa čistog vodonika, kad je ovaj stavljen u dodir sa vodom.

4). Aparat za ostvarenje postupka prema zahtevu 3 naznačen time, što se voda dovodi kroz jednu složenu slavinu iznad jednog rezervoara sa izbušenim dnom ispunjenog hidridom kalcijskim, gde gasovi razvijeni od ovog poslednjeg prelaze u komoru za skupljanje koja ima manometar, poklopac sigurnosti i slavinu sa ulogom za aparate prema zahtevima 1 i 2, jedno uređenje koje je predviđeno da osigura neprekidno oticanje vode kroz otvore slave, koje dopušta polaz gasu u gornji deo površine ili nivoa vode i da razvije zatim ravnotežu pritiska na gornjem delu vode i na otvorima koji služe za izazak vode.



